

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/187/2018
Identifikačné číslo spisu: 7116208532
Dátum vydania rozhodnutia: 06.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7116208532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S.. H. V., bývajúcej v H., L. XX, zastúpenej JUDr. Viktorom Novýsedlákom, advokátom v Poprade, L. Svobodu 2674/1, proti žalovaným 1/ F.. S. V., bývajúcemu v H., G. 3, a 2/ F.. L. Y., bývajúcemu v H., N. XX, zastúpeným JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou v Košiciach, Čajakova 5, o určenie vlastníckeho práva a o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 41 C 105/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2018 sp. zn. 1 Co 28/2018, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I uznesením zo 14. júla 2016 č. k. 41 C 105/2016-62 v spojení s jeho opravným uznesením zo 7. novembra 2016 č. k. 41 C 105/2016-114 zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby súd zakázal žalovaným 1/ a 2/ nakladať s pozemkom parcely registra „C“ č. XXXX - záhrady o výmere 1514 m², zapísanom na LV č. XXXXX pre kat. úz. N. S., obec H.-N., okres H. I, najmä zdržať sa predaja, darovania, zámeny za iný majetok, vkladu do majetku inej spoločnosti, vypožičania, založenia v prospech tretej osoby, zriadenia vecného bremena alebo iného zaťaženia v prospech tretej osoby, prenajatia alebo iného zaťaženia alebo zničenia vecí, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, v ktorej sa domáha určenia, že vlastníkom uvedenej nehnuteľnosti je Košický magnezit, štátny podnik v likvidácii, so sídlom v Košiciach, Magnezitárska 11, IČO: 31 664 687.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“) a rozhodol, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Nesúhlasila s názorom súdov oboch nižších inštancií, že vlastnícke právo, ktorého súdnej ochrany sa v konaní vo veci samej domáha, jej nepatrí, a preto bolo potrebné jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Podľa jej názoru skutočnosť, že spoločnosť Košický magnezit, š.p. v likvidácii, vo vzťahu ku ktorej sa domáha určenia vlastníckeho práva, bola vymazaná z obchodného registra a už neexistuje, jej nemôže byť na ujmu, pretože v prípade vyhovenia jej žalobe bude likvidátor štátneho podniku postupovať obdobne ako pri likvidácii novoobjaveného majetku obchodnej spoločnosti. Ďalej uviedla, že preukázala naliehavosť dočasnej úpravy pomerov a hrozbu bezprostredne hroziacej ujmy, ktoré spočívajú v úmysle žalovaných previesť vlastnícke právo k predmetnému pozemku a v začatí terénnych úprav predmetného pozemku, ktorým sa mení jeho charakter. Zároveň namietla, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie a nezaoberal sa všetkými skutočnosťami uvedenými v odvolaní, čím jej odňal možnosť konať pred súdom. Procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. videla tiež v tom, že súd rozhodol o jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia skôr, než by predtým rozhodol o jej návrhoch na zmenu subjektov na strane žalovaných a o zmene petitu žaloby, ktoré v prejednávanej veci podala. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil; zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedli, že jej dovolanie nie je v zmysle § 421 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 357 písm. d/ C.s.p. prípustné. Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., tento bol uplatnený až po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania, preto sa naň nemá prihliadať. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol.

5. Okresný súd Košice I uznesením z 22. novembra 2017 č. k. 41 C 105/2016-177 zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby súd zakázal žalovanému 1/ nakladať s pozemkom parcely registra „C“ č. XXXX/X - záhrady o výmere 779 m², zapísanom na LV č. XXXXX pre kat. úz. N., obec H., okres H., a zakázal Z. nakladať s pozemkom parcely registra „C“ č. XXXX/X - záhrady o výmere 764 m², zapísanom na LV č. XXXXX pre kat. úz. N., obec H., okres H., najmä ich scudziť, zaťažiť záložným právom alebo akýmkoľvek iným právnym úkonom s nimi nakladať a tiež zdržať sa akýchkoľvek fyzických zásahov do pozemku, vykonávať terénny úpravy, cesty, odstraňovať stromy a kry, oplotenia alebo budovať akékoľvek trvalé alebo dočasné stavby spojené so zemou pevným základom, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Zároveň rozhodol, že o trovách neodkladného opatrenia bude rozhodnuté až v rozhodnutí vo veci samej.

6. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne uznesením zo 16. februára 2018 sp. zn. 1 Co 28/2018 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

7. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), a že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Namietala, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, nezaoberal sa všetkými skutočnosťami uvedenými v odvolaní, nijakým spôsobom nevyhodnotil ňou predložené dôkazy a vec nesprávne právne posúdil, pretože podľa jej názoru osvedčila existenciu právneho vzťahu medzi sporovými stranami a potrebu dočasne upraviť pomery medzi stranami. Právnou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. v prejednávanej veci je, či môže súd zamietnuť návrh na neodkladné opatrenie v prípade, ak je zrejmé, že žalovaný s nejakou vecou nakladá (a to právne aj fakticky) a bližšie v odôvodnení zamietnutia návrhu na neodkladné opatrenie nevysvetlí, prečo nie je daná existencia vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, a či možnosť zlepšenia právneho postavenia žalobcu v konaní, či nejaké právo je alebo nie je dané, znamená, že existuje vzťah medzi žalobcom a žalovaným, a teda je daná možnosť na nariadenie neodkladného opatrenia. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie

konanie.

8. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, preto jej dovolanie v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa § 421 C.s.p., pretože ustanovenie § 421 ods. 2 C.s.p. jeho prípustnosť vylučuje, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 357 písm. d/ C.s.p.). Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016 v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

10. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

11. V prejednávanej veci žalobkyňa dovolaním napadla jednak uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016, a tiež uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2018 sp. zn. 1 Co 28/2018. Prípustnosť jej dovolaní bolo preto potrebné skúmať vo vzťahu ku každému napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu osobitne.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolania podala včas strana sporu, v ktorej neprospech boli rozhodnutia vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolania žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smerujú proti rozhodnutiam, proti ktorým nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). V danom prípade žalobkyňa prípustnosť dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016 ako aj dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2018 sp. zn. 1 Co 28/2018

vyvodzuje na základe ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

15. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

16. V danom prípade žalobkyňa dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh žalovanej na nariadenie neodkladného opatrenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach (por. 1 Cdo 188/2017, 2 Cdo 96/2017, 3 Cdo 157/2017, 4 Cdo 149/2017, 5 Cdo 77/2017, 6 Cdo 176/217, 7 Cdo 56/2018, 8 Cdo 83/2017, 5 Obdo 10/2018) dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladnom opatrení bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom procesnom nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (stáva sa vecou samou). Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok stanovených § 325 ods. 1 C.s.p.) a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 C.s.p. (t. j. pri ktorých absentuje bezprostredná väzba na konanie o procesnom nároku uplatnenom na základe žaloby a konanie sa končí samotným rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia).

17. V prejednávanej veci však nejde ani o jeden z vymenovaný prípadov. Žalobkyňa obidva návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia podala v konaní, v ktorom sa vo veci samej na základe žaloby podanej súdu prvej inštancie 18. apríla 2016 domáha určenia, že vlastníkom špecifikovanej nehnuteľnosti je Košický magnezit, štátny podnik v likvidácii. Pokiaľ súd prvej inštancie obidva tieto jej návrhy zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutia potvrdil, obidve jeho potvrdzujúce rozhodnutia nie sú rozhodnutiami vo veci samej v zmysle § 420 C.s.p., pretože boli vydané v priebehu civilného sporového konania, v ktorom sa vo veci samej (teda o žalobou uplatnenom nároku, o ktorom má byť v konaní vecne rozhodnuté) rozhoduje rozsudkom (§ 212 ods. 1 C.s.p.).

18. Obidve dovolaním napadnuté uznesenia, ktorými odvolací súd v danom prípade potvrdil uznesenia súdu prvej inštancie, nie sú (ani) rozhodnutiami, ktorými sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Aj po rozhodnutí o týchto návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia civilné sporové konanie žalobkyne proti žalovaným pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne.

19. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti obidvom dovolaním napadnutým uzneseniam odvolacieho súdu, ktorými potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je dovolanie podľa § 420 C.s.p. prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

20. Pokiaľ dovolateľka namieta dovolací dôvod v zmysle § 421 C.s.p., dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že podľa § 421 ods. 1 C.s.p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu

záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa § 421 ods. 2 C.s.p. dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Takým rozhodnutím je v zmysle § 357 písm. d/ C.s.p. tiež rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

21. V prejednávanej veci dovolateľka podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. napadla dovolaním uznesenia odvolacieho súdu, ktorými odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V zmysle § 421 ods. 2 C.s.p. ale dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C.s.p., vrátane uznesenia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia (§ 357 písm. d/ C.s.p.). Z uvedeného vyplýva, že prípustnosť obidvoch dovolaní žalobkyne proti uzneseniam odvolacieho súdu, ktorými boli potvrdené uznesenia súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 357 písm. d/ C.s.p.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2017 sp. zn. 1 Co 543/2016 a dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2018 sp. zn. 1 Co 28/2018 nemožno vyvodíť z ustanovenia § 420 C.s.p. ani z ustanovenia § 421 C.s.p. Obidve dovolania žalobkyne teda smerujú proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ich preto podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutých rozhodnutí krajského súdu.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaným 1/ a 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.